

מתבונן
על העולם החדש

שיזף רפאלי

המחשוב הנייד, mobile computing, יוצר קישוריות תמידית. המעבר למובילי מייצג החדרת פס שאינו רק רחב אלא גם נמצא בכל מקום, כל הזמן. זהו שינוי משנה תפיסת עולם ואורח חיים. עכשיו התשובה לא רק נמצאת, היא נמצאת ממש בכף היד. אין יותר חבל טבור כובל, אין הברדל בין כאן לשם. הטלפון החכם, המתחבר ב־WiFi או ב־3G, מבטל את השאלה "איפה אני". אני ברשת, כל הזמן, וזה מה שחשוב. רשתות חברתיות והאינטראקציה עמן כבר אינן עניין לשעת הפוגה מעיסוקים אחרים, אלא הן בכל עת ובכל מקום.

נתונים, צילום תמונות וחיפוש מרשימים ביותר. סביר שהסיסמה של "מחשב לכל ילד" תעודכן ל"טלפון חכם לכל ילד". לאן כל זה הולך? גם במהפכות הגרד לוח יש, מתברר, דברים שאינם משתנים. חידושים באים והולכים, אבל הסוגיות לעולם העבודה, התחרות עברה עכשיו אל המכשיר הקטן שבכיס. אפל וגוגל נמ' צאות בראש המירוץ למיצוי הפוטנציאל של שוק המובייל, אבל חברות רבות אחרות מונבות בה ומציעות גם הן מכשירים

מכת על ידי גוגל, אומץ על ידי תריסר יצרני טלפונים כמנוף לתחרות במכשיר רים מתוצרת אפל. בעוד שבשנות הש' מונים ראינו את יבמ ואפל מתגוששות על הובלת הסטנדרט למחשוב אישי שעל שולחן העבודה, התחרות עברה עכשיו אל המכשיר הקטן שבכיס. אפל וגוגל נמ' צאות בראש המירוץ למיצוי הפוטנציאל של שוק המובייל, אבל חברות רבות אחרות מונבות בה ומציעות גם הן מכשירים

בכל שנה יש ירידה של 20% במכירת ניידים רגילים לטובת מכשירים "חכמים", אבל הסיפור האמיתי הוא המהירות שבה ידחקו הטלפונים החכמים גם את המחשב

צילום: טלי שמיר

הכמים מכל צבע, צורה ורמה. גם יצרני הבלקברי, הסייבא ומיקרוסופט התייצבו על המגרש. מי שיאכלס יותר כיסים אלפיים בישראל כבר קנו את סמלי הס' קרנית לגבי מה שאני קונה. חוץ מזה יש לי חיים נהדרים, אין לי מה להתלונן. אני לא חושבת שהרבה ישתנה אם יהיה לי המון כסף. אני עושה מה שאני רוצה, מעולם לא הייתי בלי בית או בלי אוכל, יש לי הרבה בגדים יפים. המגפיים שאני נולעת עשיו עלו 350 דולר!"

מגפיים ב־350 דולר?
קניתי אותם לפני חמש שנים. זה יוצא 70 דולר לשנה. כולנו לא עקביים כשהו נוגע ללהוציא כסף. אני לא קרר' שה מועד ואני לא חושבת שמישהו צריך להיות כזה. מצחיק את שאחת כותב כשר על משו או אתה נעשה הדובר של הנושא. לא מומן התראייתי לטלוויזיה והכת' בת שאלה אותי: "האם את האדם הקמזן ביותר באמריקה?" ואני אמרתי: "לא, האדם לא: המגפיים שלי עלו 350 דולר". אבל ברור שהם ערכו את זה הוצאה, ובתחילת הכתבה ומערכת הפעלה של קוד פתוח להפעלת טלפונים ניידים וחכמים שמפותחות ונת'

לקנות סנדוויץ' ואו כואב לי הראש. זה קצת פתולוגי, זה קצת פוגע בתפקוד. אבל בגדול, קמצינות לרוב לא רק שלא פוגעת באיכות החיים – היא גם משפרת אותם. "בעזרת הקמצינות קניתי את החופש שלי. לא הייתי יכולה לכתוב את הספר הזה אם לא הייתי יודעת איך לש' רוד רק ממקדמה במשך שנתיים. מעולם לא הייתי צריכה להישאר בעבודה שלא אהבתי רק בגלל הכסף, אני יכיר לה לטייל הרבה, אני יכולה לתרום של מכיוון שהחיים שלי פשוטים ואין לי רצינות ראוותניים – אני יכולה להרשות לעצמי כל מה שאני רוצה."

חותר גם לבזוז

גם אם המסקנות שלה נשמעות לפעמים פשטניות, וגם אם הספר שלה לא ישנה את העולם, קשה שלא להתר' שם מהעובדה שהוא מצליח לשלוף מהארון ולשוות הילה חיובית לתכונה בחייה, שלפי מחקר של אוניברסיטת קרנגי מלון מ־2006 מאיינת כרבע מהאוכלוסייה. חלק מהכותב של "קמצינות מבטוחה" נעוץ בעובדה שוויכר בורכה במר דעות ובהומור עצמי – וכך גם אבא שלה, שנאז שיצא לפנסיה לפני ארבע שנים מיתג את עצמו מחדש כקומיקאי. הוא אפילו התלווה לסיבוב ההשקה של הספר ופתח כל הק' ראה במופע סטנדרט קצר עם בריחות בסגנון; "אם השא' רתי את החימום על 10 מעלות, זה היה רק כדי שהילדים ירצו ללכת לבית הספר".

ההרים שלהם זכה סיבוב ההשקה הזה והפופולריות של הספר מודררים תהיות לגבי מה עושה הצלחה גדולה לק' מצד גורלה.

מה יקרה אם תתעשרי?
יש כמה דברים שאולי אשנה. אני מאמינה בלאכול אוכל מקומי ואורגני, אבל לא תמיד רוצה להוציא את הכסף הזה. גם אם יהיה לי יותר כסף אני אהיה יותר קרנית לגבי מה שאני קונה. חוץ מזה יש לי חיים נהדרים, אין לי מה להתלונן. אני לא חושבת שהרבה ישתנה אם יהיה לי המון כסף. אני עושה מה שאני רוצה, מעולם לא הייתי בלי בית או בלי אוכל, יש לי הרבה בגדים יפים. המגפיים שאני נולעת עשיו עלו 350 דולר!"

מגפיים ב־350 דולר?
קניתי אותם לפני חמש שנים. זה יוצא 70 דולר לשנה. כולנו לא עקביים כשהו נוגע ללהוציא כסף. אני לא קרר' שה מועד ואני לא חושבת שמישהו צריך להיות כזה. מצחיק את שאחת כותב כשר על משו או אתה נעשה הדובר של הנושא. לא מומן התראייתי לטלוויזיה והכת' בת שאלה אותי: "האם את האדם הקמזן ביותר באמריקה?" ואני אמרתי: "לא, האדם לא: המגפיים שלי עלו 350 דולר". אבל ברור שהם ערכו את זה הוצאה, ובתחילת הכתבה ומערכת הפעלה של קוד פתוח להפעלת טלפונים ניידים וחכמים שמפותחות ונת'

צילום: טלי שמיר

לורן וובר. "מאז מלחמת העולם השנייה הפנמנו את הרעיון שלכבוז כסף הוא תפקידו הפטריטי"

מין נוכח־נערד לאורך כל ההיסטוריה – כמו ביוז שוורים תמיד מתחת לערי השפע. "יש מיתוס כזה שארצות הברית היתה פעם מדינה צנועה וקמוצה, ועכשיו אנתנו בבוזנים, אבל גיליתי שזה לא נכון בכלל", היא אומרת, "בימי ההתיישבות הרא' שונים היו כמרים שכעסו כי המתיישבים לבשו יותר מדי כפתורים מוזהבים, לטעמם. אז הם קבעו חוקים בכ' גגון 'מותר לענדו רק שני כפתורים והם צריכים להיות מכס'. זה לא ממש עור. ובכל זאת, זה נכון שהקמיוץ בעבר היה ערך חשוב, שגם אם אנשים לא ממש שאפו אליו, הם העריצו אותו – וזה התחיל להשתנות במלחמת העולם השנייה.

"המלחמה כללה תוכנית תמריצים ענקית, ואחרי שהיא נגמרה כלכלנים ופוליטיקאים חששו ממתון נוסף, ומכך שלא יהיה מה שינעו את הצמיחה. אז הם התחילו לדרוץ את הצרכנות כערך מוסרי. לכלות טריות, למשל, הומלץ לקנות מכשירי חשמל חשמל כדי שהפועלים במפעלים לא יפוטרו. ומאז די הפנמנו את הרעיון הזה – שלכבוז כסף הוא תפקידו הפטריטי. עם זאת, אנתנו מקבלים מסרים מעורבים. מצד אחד אובמה הכריז לפני כמה שבועות על יוזמות חדשות שיעודדו אזריקאים להסוך יותר, ומצד שני, כולם מודאגים מהירידה בנתוני הצריכה."

צריכה אינה חשובה לכלכלה?
היא לא הדבר הכי חשוב, ולהגיד שאנשים צריכים לצאת עכשיו ולהוציא כסף זה כמו לנסות לרפא את הבר' עיה עם עוד מאותו רעל. אני לא אומרת שכולם צריכים להיות כמוני – זה היה רע לכלכלה, אני חושבת בערך רבע מההכנסה שלי כשיש לי הכנסה, ועכשיו אין לי. בכל זאת, אנתנו צריכים איוון. כשאני רואה אנשים גרים בבית ענק או נוסעים בהאמר זה נראה לי מאוד אנוכי, כאילו אתה משתמש ביותר מדי ממשאבי העולם לעצמך. הטיעון שהם מספקים עבודה לאנשים הוא צדקני. הייתי מעדיפה שהרבה אנשים יעבדו על בתים וזלים מכמה שיעבדו על

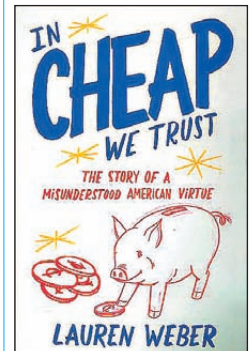
הכלכלה התחילה להתפרק, וכשהספר עמד לצאת פתאום כולם אמרו – כן, זה הגיוני לגמרי, גם אני בדיוק התחלתי לקמץ, דברים כאלה. אנשים אחרים אמרו לי – את חייבת לדבר עם אה שלי, עם אמא שלי, היא ממש קמצינית. והיו כאלה שאמרו – את חייבת לדבר איתי, אבל בבקשה על תוכרי את שמי".

ובאמת, מאז פרוץ המשבר, כשכל עיתון שמכבר את עצמו מתהדר בטורים שמסבירים למה כראי לחסוך ובי מרורים שמלמדים איך להסתפק במועט, יש לעולם הרבה יותר סבלנות למחשבי אגורות. זו ללא ספק אחת הסיבות לחשיפה הנהרבת ולביקורת אהדות שלהן וזה הספר בעני' תונים המובילים, ובהם "ניו יורק טיימס", "ושינגטון פוסט" ו"טיים". ההטפה להסכנות, יודעת וובר, צצה בכל פעם שה' מצב נעשה קשה, ונעלמת ברגע שהכלכלה שבה לשגשג. הפעם, היא מקווה, המצב יהיה אולי מעט שונה – בגלל העלייה העצומה במודעות לנושא האקולוגי.

ובכל זאת, יש הברדל ניכר בין גל ה'חזרה להסכנות' ששוטף את העולם הקפיטליטי לבין העמדה של וובר: היא אמנם רוכבת על ההייפ, אבל גם לוקחת את השיח צעד קדימה. היא מוכרת בגילוי לב ובכנות על קמצינות – אחת התכונות הנלעגות ביותר בחברה הצרכנית. "דנים מרברים על סכנות, אבל בכוונה רציתי להשתמש במילה קמצינות – כי זה פרובוקטיבי", היא מודה. "קמצינות ממש מעצ' בנת אנשים. רציתי ללכוד כמה מהרגשות החוקים האלה שאנשים משליכים על ניהול הכסף שלהם ושל אחרים. זה נראה לי נכון."

יד קפוצה, חיים טובים

הקמצינות על פי וובר היא תופעה רבת שכבות ופנים (ובאנגלית יש לה גם יותר מעשר מילים נרדפות). ולא בכדי כותרת המשנה של הספר היא "סיפורו של עורך אמריקאי שלא הוכן כהלכה". וובר מתחילה את המטע עם הנוצרים הפוריסטים, שהטיפו לקמצינות כאינדוקציה לכך שאתה עובר בעבור אלוהים ולא בעבור עצמך; ממש'כה נאבות המייסדים של האומה האמריקאית, שראו בהסכנות מנוף כלכלי; ומגיעה לתנועת הפריג' ניסטים העכשווית – אנשים שמתוך בחירה מוציאים את המוון שלהם כובל ומשתדלים להשתלב באופן המינימלי אצל המיליונרית המפורסמת של ראשית המאה, הטי גרין (שמספרים שבנה איבר את רגלו כי היא לא רצתה לשלם לרופא), מקישה פרק להסברים פסיכולוגיים לקמצינות (פחד מאובדן שליטה) וחוקרת את שורשי הדרי מוי של היהודי הקמזן (אנטישמיות, אלא מהו גם היא, אגב, יהודייה). הקמצינות כפי שוובר מציירת אותה היא

עטיפת הספר. התחברת העדיפה שעה הליכה על פני רבע שעה בחתיחה

הטיפים של וובר

חמש המלצות קריאה לחיים קמצינים

- 1 **lifehacker.com**
איך לעשות כמעט כל דבר בצורה חכמית וחכמה.
- 2 **thedailygreen.com**
המדריך הצרכני למהפכה ירוקה.
- 3 **"Your Money or Your Life"**
ספר מלחון שמלמד איך לפרוש מ"מיתוץ העכברים" בדרך ל"חשיבה פיננסית".
- 4 **"The Tightwad Gazette"** מאת אמ' דסדיץ (Dacyczyn)
ספר וניצולטר באותו שם. "הותנ'ן של הקמצינים בכל מקום, עם עצות מטורפות כמעט לחיסכון", אומרת וובר. "דסדיץ היא הגיבורה שלי".
- 5 **"וולדן"** מאת הרבי דייד תיור
רשמו של הפילוסוף המפורסם משנתיים שבהן חי בגפו ביער. הספר לא הצליח במיוחד כאשר פורסם לראשונה, אבל שימש השראה לאין ספור אנשים בחיפוש אחר חיים אותנטיים.